

Kvalitetsrapport 2022/2023 Verksamhet förskola Ludvika kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning och mål.....	3
1.1	Nationella styrdokument.....	3
1.2	Kommunövergripande mål	3
2	Ludvika kommuns förskolor, öppna förskolan och OB omsorgen.....	4
2.1	Strukturkvalitet	4
2.2	Förskolans kunskapsresa	4
2.3	Öppna förskolan på familjecentralen VillGott.....	9
2.4	2.4 OB omsorgen.....	10
2.5	Finskt förvaltningsområde....	11
3	Förskolans systematiska kvalitetsarbete och roller och ansvar	11
3.1	Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet	12
3.2	Förskolans rutiner	13
3.3	Roller och ansvar i förskolan	13
3.4	Digitalisering	20
3.5	Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och resultatstyrningen	21
3.6	Resultatuppföljningar och verksamhetsbeskrivningar.....	22
3.7	Planering för bedömning för lärande – pedagogiska planeringar.....	22
3.8	Värdegrundsarbete / förhållningssätt.....	22
4	Resultatredovisning	23
5	Barns delaktighet och inflytande	26
5.1	Förskola och hem	26
6	Enkäter.....	26
7	Förbättringsåtgärder från föregående verksamhetsplan. Läsåret 2021/2022	30
8	Verksamhetsplan - Förbättringsåtgärder för läsåret 2023/2024	32

1 Inledning och mål

1.1 Nationella styrdokument

Utbildningen i förskolan styrs av både kommunala och statliga mål. De statliga styrdokumenterna är skollag och läroplan. Av skollagen (2010:800) framgår det att utbildningen i förskolan syftar till att inhämta och utveckla kunskaper och värden. 1 juli 2019 fick förskolan en ny läroplan, Lpfö 18. Lpfö 18 består av; förskolans värdegrund, uppdrag samt mål och riktlinjer. Lpfö 18 anger också en förväntad ansvarsfördelning för rektor, förskollärare och arbetslag.

De kommunala målen beslutas av kommunstyrelsen och social- och utbildningsnämnden.

1.2 Kommunövergripande mål

Ludvikas kommunövergripande mål för 2021-2025 består av en vision, 3 strategiska målområden, 5 verksamhetsmål samt 17 resultatmått. Målen handlar om vad kommunen ska åstadkomma för invånarna (resultat).

Kommunens vision är ”Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun”. De strategiska målområdena är barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö. De kommunövergripande verksamhetsmålen är att Ludvika ska vara:

- En av landets bästa skolkommuner
- En bra kommun att växa upp i
- En tillväxtkommun
- En bra kommun att leva i
- En hållbar kommun

Totalt 17 resultatmått används för att indikera om de fem målen nås.

Utfall och målvärden för resultatmåttarna som ingår det kommunövergripande verksamhetsmålet ”En av landets bästa skolkommuner” visas i följande tabell.

Vision och verksamhetsmål 2021 – 2025.

Barn och unga	Utfall					Målvärden				
	2018	2019	2020	2021	2022	2021	2022	2023	2024	2025
En av landets bästa skolkommuner										
Genomsnittligt meritvärde avgångselever åk 9 (max=340)	211	213	212	213	204	214	215	216		220
Genomsnittlig betygspoäng gymnasiets avgångselever åk 3 (max=20)	14,2	13,1	13,8	14,3	14,0	13,5	13,7	13,9		14,2
Andel elever som är trygga i skolan	90%	90%	89%	87%		91%	91%	91%		93%
Andel personal inom förskolan med förskollärarlegitimation	35%	34%	37%	37%	41% ¹⁾	40%	40%	42%		50%

Vision och verksamhetsmål 2021 – 2025.

Mål	Resultatmått	Källa
En av landets bästa skolkommuner	Genomsnittligt meritvärde avgångselever åk 9 (max=340)	Egen mätning i kommunen, ev. även kolada.se
	Genomsnittlig betygspoäng gymnasiets avgångselever åk 3 (max=20)	Egen mätning hos VBU, ev. även kolada.se
	Andel elever som är trygga i skolan	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor Lupp-enkät
	Andel personal inom förskolan med förskollärarlegitimation	Egen mätning i kommunen, ev. även kolada.se

2 Ludvika kommuns förskolor, öppna förskolan och OB omsorgen

2.1 Strukturkvalitet

En gemensam vision är den främsta vägvisaren på resan.

"Varje förskola ska vara den bästa förskolan för varje barn som går där".

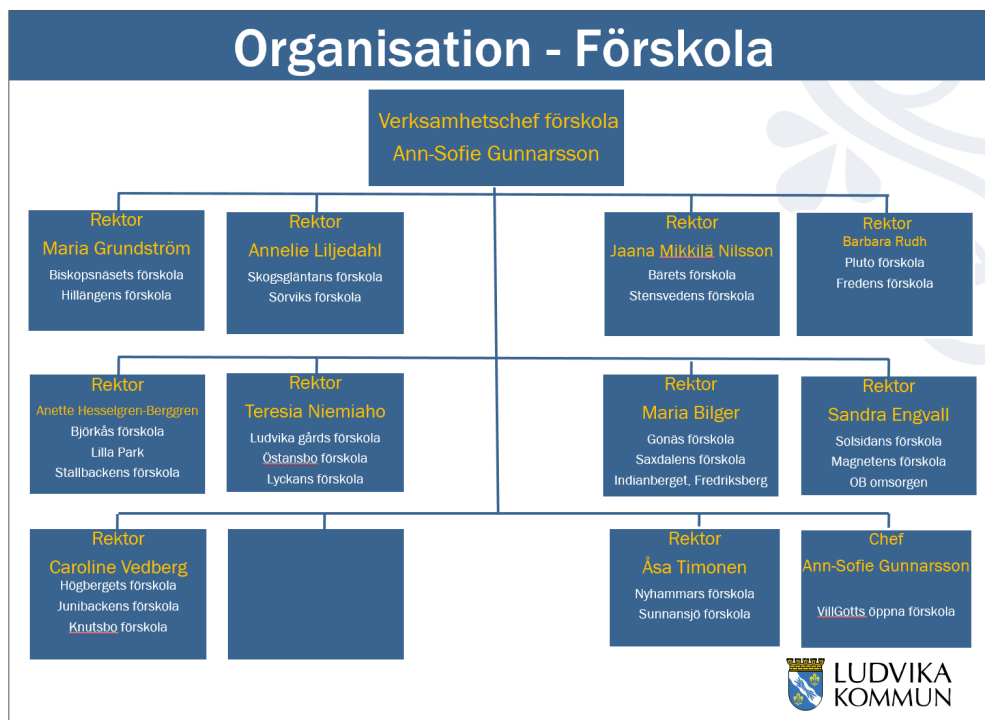
Varje förskola har unika egenskaper och förutsättningar.

Tillsammans - barn, personal och vårdnadshavare-
arbetar vi för att skapa de bästa lärmiljöerna för varje barn som går på aktuell förskola.

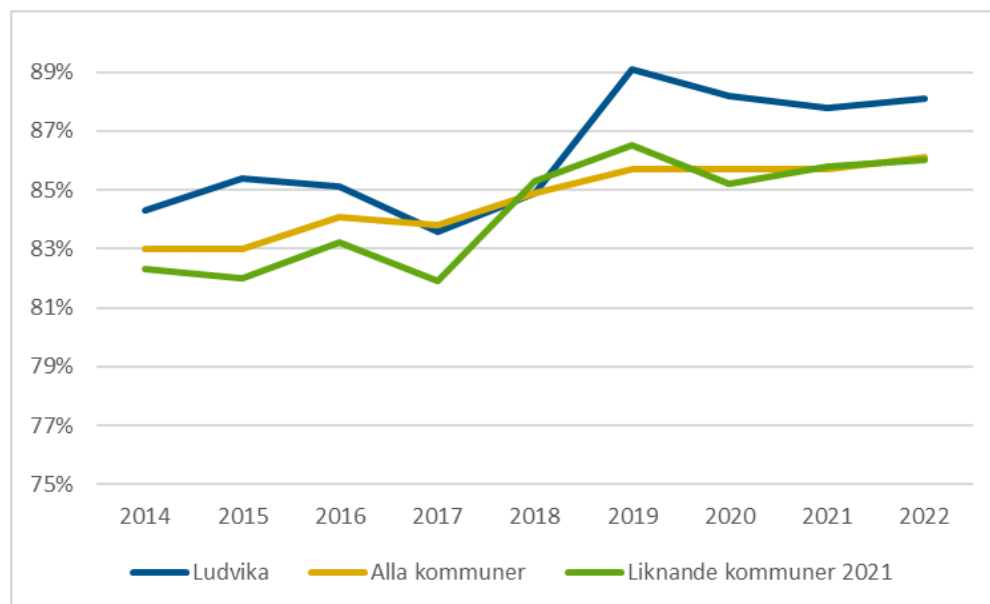

2.2 Förskolans kunskapsresa

Grundskolan har tidigare utvecklat sitt systematiska kvalitetsarbete genom den s.k. "kunskapsresan". Förskolornas rektorer har under 2022/23 samtalat om att inleda ett liknande arbete för förskolorna i kommunen, vilket nu har påbörjats. Genom detta vill vi utveckla vårt sätt att på vetenskaplig grund arbeta för rätten till likvärdig utbildning, kollegialt lärande och målstyrning. Kunskapsresan är vårt sätt att systematiskt bedriva ett utvecklingsarbete som innehåller praktiskt och professionellt stöd på individ-, arbetslags- och ledningsnivå. Detta är ett medvetet, målinriktat och långsiktigt arbete som inleddes i slutet på våren 2023. Barn och elever ska uppleva en röd tråd mellan utbildningens olika verksamheter ur ett 1-16 års perspektiv.

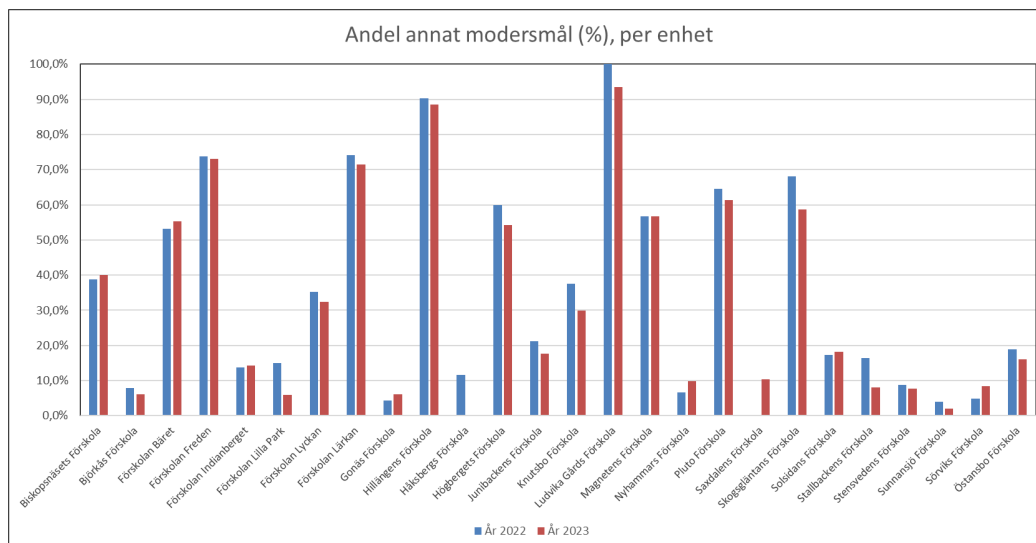

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%) (N11800)

Källa: Kolada

Ludvika har en högre andel barn inskrivna i förskolan än såväl liknande kommuner som riket i helhet på 88,1%.

Värden för maj 2022 och maj 2023. Källa: Hypergene

Antal förskolor i kommunen är 24 st. fördelade på 10 rektorer. Förutom förskolorna har vi OB omsorg och öppen förskola. Verksamheten har under 2022/23 bytt verksamhetschefer tre gånger vilket gjort att utvecklingen kan ha tagit olika riktningar. Tack vare rektorsgruppens arbete har varje förskola utvecklats utifrån sina mål och förutsättningar. Även ledningsgruppen på förvaltningen består av ny personal vilket har lett till en ”omstart” även där. Utifrån rådande omständigheter med minskat antal barn i kommunen togs ett beslut under våren 2023 om att gå ur en förskola med två avdelningar. Tre förskolor inom området Ludvika Gård blev två, och Lärkans barn erbjöds platser på andra förskolor. Under en längre tid har det pågått ett arbete med att bygga en helt ny förskola som så småningom ska kunna ta emot 90 barn i området Mar-näs. En förfrågan har även ställts till Ludvika kommunfastigheter om att utreda möjligheten att bygga en ny förskola på Magnetområdet i centrala stan, eftersom det finns ett stort behov av utbildningsplatser där. Det finns av nämnden tagna riktlinjer för att minska antal barn i kommunens barngrupper till i snitt 15 barn/avdelning och inför hösten 2023 togs beslutet om att följa riktlinjerna genom att förskolorna Björkås, Ludvika Gård och Lyckan fått möjligheten att starta fullt ut.

88,1 % av Ludvika kommuns barn går i förskola enligt Kolada och andelen har ökat från förra mättilfället då andelen var 87,8%. Utifrån närhetsprincipen och den segregerade bostadsmarknaden varierar barngruppernas sammansättning och flerspråkighet. Från den 1 juli 2023 gäller nya bestämmelser som syftar till att fler barn ska gå i förskolan och få möjlighet till en bättre språkutveckling i svenska. Kommunerna ska bedriva en uppsökande verksamhet och erbjuda utbildningsplatser för barn från höstterminen när de fyller 3 år. Under året har kommunen haft en förskola där andelen barn med annat modersmål är 100%. Skollagen tydliggör det uppdrag som vilar på verksamheten för att erbjuda modersmålsstöd i förskolan. ”Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att både utveckla det svenska språket och sitt modersmål”. 8 kap. 10 § skollagen (2010:800). Många förskolor har ordinarie personal med olika

modersmål, men kommunen uppvisar en generell avsaknad av flerspråkiga, utbildade, behöriga förskollärare. Förskolorna i Ludvika arbetar språkstimulerande både kring svenska språket och barnens modersmål. Skolverkets projekt med riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barn och elevers lärande har pågått under året men som avslutats nu i juli 2023. Genom projektet har vi arbetat med färdigställande av *Guide för mottagning och utbildning av nyanlända barn och elever*, värdegrundsbildning, samt uppstart av SKUA, det vill säga Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Förskolor	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Skogsgläntan	5	79	3,65	15,10	5,23	44	24,5
Sörvik	3	60	4,35	11,85	5,06	5	11,6

Förskolor	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Gonäs	3	50	5	9	5,6	4	10,9
Saxdalen	2	30	1	5	6,0	3	19,6
Fredriksberg	2	28	3	5,15	5,4	2	14,7

Förskolor	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Sunnansjö	3	52	3	9	5,7	1	9,7
Nyhammar	5	82	6	16	5,5	8	11,8

Förskola	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Solsidan	6	100	10	18	5,5	13	9,5%
Magnetten	2	36	4	6	6	21	21,3%
OB-omsorg	1	14	0	2,25	-	-	-

Förskolor	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Ludvika Gård	3	44	4,0	9,68	4,54	44	32,8
Lyckan	2	34	4,0	6,6	5,15	11	10,8
Lärkan	2	29	2,0	6,0	4,83	26	28,1
Östansbo	3	52	8,0	9,75	5,33	12	11

Förskola Uppgifter från 230401	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Hillängen	6	89	22 %	17,7	5,03	83	32,6
Biskopsnäset	3	48	44 %	9	5,3	24	14,5

Förskola	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Freden	6	95	7,4	20,65	4,6	79	27,3
Pluto	2	30	0	6,5	4,6	20	23

Förskola	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn /anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Bäret	5	82	7	15	5,4	47	24,9
Stensveden	3	51	5	10	5,1	4	12,7

Förskola	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socio-ekonomisk variabel
Junibacken	3	51	3	10.75	5.0	10	10,2
Knutsbo	3	53	7	10.8	4.9	20	5.8
Högberget	2	32	3	6.5	5.4	20	19.1

Förskola	Avdelningar	Antal barn	Förskollärare	Anställda	Barn/anställd	Barn med annat modersmål	Socioekonomisk variabel
Björkås	5 – 6	83	7	16	5,2	7	16,4
Stallbacken	3	54	5	11	4,9	7	20,5
Lilla Park	2	35	3	7	5	5	20,0

Analys: Förskolorna har olika förutsättningar och utmaningar när det gäller att eftersträva en likvärdig utbildning där man kompenserar pedagogiskt för att alla barn ska utvecklas så mycket som möjligt. Som man kan utläsa i tabellerna finns det förskolor som har hög andel barn med annat modersmål och utmaningar socioekonomiskt. Andelen förskollärare varierar. Det är viktigt att ständigt arbeta med information och kunskaps-spridning om språkets betydelse till vårdnadshavare för att öka förståelsen för att språket är nyckeln till barnens fortsatta skolgång och framtidsmöjligheter. Vid mottagning av nya flerspråkiga barn arbetar vi för att kartlägga språkbakgrunden för att få ett nuläge att utgå ifrån för att planera undervisningen. En utmaning är att få in detta som en rutin hos all personal. Genom skolverkets projekt har vi gjort förbättringar för att öka likvärdigheten och för att förbättra möjligheterna för flerspråkiga barn. Effekter vi ser är ökad medvetenhet och ökade kunskaper bland personalen. Andelen arbetslag som använder tydliggörande pedagogik, bildstöd och tecken som stöd har ökat och förskolan har gjorts mer tillgänglig för alla barn. Modersmålsstöd på förskolan innebär att arbetslagen tar ansvar för och planerar för en interkulturell och flerspråkig miljö. Huvudmannen och Ludvika Gårds förskola har haft besök av skolinspektionen och under hösten 2023 behöver ett arbete göras för att se över hur förbättringar kan göras för ökad måluppfyllelse och likvärdighet för flerspråkiga barn. Huvudmannen behöver aktivt med adekvata insatser stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet utifrån en väl underbyggd uppfattning om vad som orsakar de behov huvudmannens olika förskolor har samt utifrån de behov förskolorna har av legitimerade förskollärare. Rektorn behöver skapa reella förutsättningar för förskollärarna så att de kan leda en undervisning av god kvalitet.

2.3 Öppna förskolan på familjecentralen VillGott

Familjecentralen är ett kontaktcentrum för barn och föräldrar. Här samarbetar kommun och Region Dalarna kring förebyggande och stödjande insatser för familjer med barn 0-6 år. En familjecentral är en mötesplats för barn och föräldrar. Hur verksamheten ser ut beror till stor del på barnfamiljernas behov och önskemål. Basen är den allmänna mödra- och barnhälsovården i samverkan

med öppna förskolan samt en förebyggande individ- och familjeomsorg (socialtjänst). Öppna förskolan är ett komplement till förskola och pedagogisk omsorg.

Målet för verksamheten är att utifrån hela familjens livssituation främja en god hälsa hos barn och föräldrar genom att:

- finnas tillgänglig som nära mötesplats
- stärka det sociala nätverket runt barn och föräldrar
- skapa arbetsformer där föräldrar och barn är delaktiga
- erbjuda lättillgängligt stöd
- vara ett kunskaps- och informationscentrum
- utveckla god service

Öppna förskolans uppgift är att:

- Erbjud barn en god pedagogisk gruppverksamhet i nära samarbete med de vuxna besökarna.
- Verksamheten utgår från varje barns behov

Verksamheten har en anställd förskollärare. Ett pågående arbete med att ta fram nya lokaler för familjecentralen dröjer, men om det blir klart skulle det kunna öppnas en möjlighet att utveckla verksamheten och locka fler besök av familjer. Den nya lagen om uppsökande verksamhet för barn som ej finns i förskola från hösten det år man fyller 3 skulle kunna ligga under öppna förskolans ansvarsområde om man utökade bemanningen. På skolverkets hemsida finns mer information om hur kommunerna kan arbeta med den uppsökande verksamheten och ytterligare översyn över detta ska göras för att se om vi kan förbättra arbetet ännu mer.

2.4 OB omsorgen

Kommunens OB omsorg har lokaler på Solsidans förskola. Det finns ca 14 barn placerade och 2-3 personal med varierade arbetstider och har öppet de tider när inte ordinarie förskolor har öppet. Utmaningar är att personalen med kort varsel kan få ändrade arbetstider och ibland kommer ej de barn som man räknat med. Uppfattningen är att vi har nöjda vårdnadshavare och att behovet har ökat. Verksamheten är inte lagstadgad men kommunerna ska sträva efter att bedriva denna verksamhet. Kommunen har en generös OB omsorg. Vissa kommuner har exempelvis endast öppet på helger.

2.5 Finskt förvaltningsområde

Lagen om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken innebär att det finns ett grundskydd för fem nationella minoriteter: judar, samer, romer, torne-dalingar och sverigefinnar. Kommunen har utifrån lagen ett ansvar att stärka och skydda de nationella minoriteterna. Ludvika kommun ingår sedan 2015 i ett finskt förvaltningsområde. Det innebär att kommunen åtagit sig ett utökat ansvar för förstärkt skydd för det finska språket. Kommunen ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där verksamheten helt eller delvis bedrivs på finska. Kommunen erbjuder detta på förskolan Freden. Alla barn med vårdnadshavare som anser sig tillhöra den sverigefinska minoriteten och andra intresserade är välkomna att söka till sverigefinsk förskola. Barnet behöver inte ha förkunskaper i finska eller ha finska som det språk som pratas i hemmet för att kunna ansöka om plats. Under året har det inte varit någon efterfrågan av platser och inga finskspråkiga barn har varit placerade på förskolan.

3 Förskolans systematiska kvalitetsarbete och roller och ansvar

I det systematiska kvalitetsarbetet inom kommunen och nämndens verksamheter används målstyrning som metod, dvs. på samtliga utbildningsnivåer sätts gemensamma mål som regelbundet följs upp på olika nivåer inom utbildningen.

Enligt skollagen (2010:800), 1 kap, ska utbildningen i förskolan vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Varje förskola ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där utbildningens kvalitet, kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följs upp, utvärderas och utvecklas. Rektor ansvarar för att undervisningen genomförs utifrån nationella mål, krav och riktlinjer. Rektor ansvarar också för att all personal får förutsättningar att medverka i det systematiska kvalitetsarbetet.

Vi har påbörjat arbetet med att synliggöra vårt sätt att på vetenskaplig grund arbeta för rätten till likvärdig utbildning, kollegialt lärande och målstyrning. Vi fokuserar på vårt sätt att systematiskt bedriva ett utvecklingsarbete som innehåller praktiskt och professionellt stöd på individ-, arbetslags- och ledningsnivå. Detta är ett medvetet, målinriktat och långsiktigt arbete inom Ludvika kommuns förskolor.

Faktorer i punktform som vi synliggör och arbetar vidare med är:

- Vetenskaplig grund
- Förskolans rutiner
- Personalens rutiner
- Mentorskap för nya skolledare och nya förskollärare samt goda introduktioner för all personal.

- Terminusutvärderingar genom kvalitetsdialoger i verksamheten/ledningsgruppen
- Resultatuppföljning
- Barnhälsoplan
- Kvalitetsredovisning /verksamhetsplan (KVR)
- Digitalisering
- Rektors pedagogiska ledarskap
- Kompetensutvecklingsplaner
- Samverkan förskola - skola 1-16 års perspektiv

3.1 Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Enligt skollagen ska förskolan vara likvärdig utifrån tre grundläggande aspekter: Barn ska ha lika tillgång till förskolan, kvaliteten ska vara likvärdig och utbildningen ska verka kompenserande för att väga upp skillnader i barns olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.¹

Flera studier visar att deltagande i förskola generellt har en positiv effekt på individers fortsatta kunskapsresultat och livsvillkor.² Heckmans kurva (James Heckman, nationalekonom och nobelpristagare) visar att investeringar i human kapital i form av utbildningsinsatser ger högre avkastning ju tidigare det sker, det vill säga att avkastningen är högst för investeringar som görs under förskoleåren. Mest effekt ges också om man riktar resurserna mot barn från sårbara grupper.³

En aspekt som sällan förekommer i forskningen om villkor för en hög kvalitet, är förskolepersonalens möjligheter till planering, utvärdering och diskussioner om sitt arbete. När personal själva får värdera kvalitet i förskolan så har kvaliteten i deras arbete ett klart samband med planeringstid (Wertfein, Spies-Kofler & Becker-Stoll, 2009), eftersom den berör grunderna för att kunna utveckla, planera inför och utvärdera sin verksamhet. Planeringstid ses som en grundläggande förutsättning för att kunna utföra ett bra pedagogiskt arbete för lärare i grundskolan. I förskolan är emellertid förutsättningarna för att kunna planera sin verksamhet genom att ha planeringstid inte lika självklara. Skillnader i förskolepersonalens villkor för att planera, dokumentera, utvärdera och reflektera över sin verksamhet har därför formulerats som en indikator för likvärdighet.⁴ Under höstterminen 2022 och vårterminen 2023 har rektorsgruppen läst boken "Förskolan med barnet i centrum" (Christian Eidevall & Myrna Palmgren) och Skolverkets publikation "Att ställa frågor och söka svar" som beskriver ett samarbete för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Analys: När det gäller den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet finns det "modeller" att använda på skolverkets hemsida och samlad forskning att ta del av. Det är viktigt att man tar hänsyn till den aktuella barngruppens behov och intressen. Under året har vi i rektorsgruppen samtalat kring detta och

¹ En likvärdig förskola för alla barn, innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet (2015)

² Öppna Jämförelser, Förskola 2020 Likvärdig förskola, SKR (2020)

³ Öppna Jämförelser, Förskola 2020 Likvärdig förskola, SKR (2020)

⁴ En likvärdig förskola för alla barn, innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet (2015)

ett arbete med förskolans kunskapsresa kommer att göra att rektorsgruppen utvecklas och hittar rutiner för hur och på vilket sätt vi vill arbeta mer strukturerat med detta. Under kommande terminer kommer vi att arbeta tillsammans med personal från verksamheterna för att hitta tydliga rutiner för ökad likvärdighet. Vi har i skrivandets stund börjat med delen som handlar om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet <https://www.skolverket.se/publikationsserier/forskning-for-skolan/2020/att-stalla-fragor-och-soka-svar>

3.2 Förskolans rutiner

Ett sätt att skapa likvärdighet för alla barn är att rutiner är tydliga för både barn och personal. Exempel på rutiner kan vara

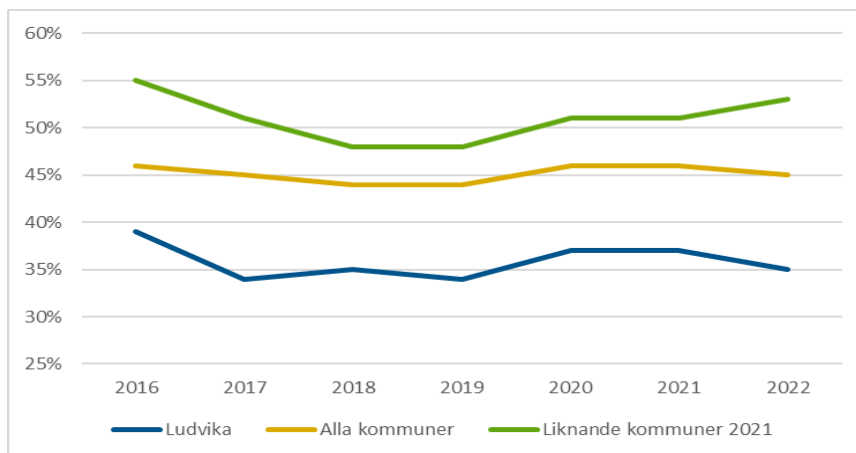
- Inför varje termin kartlägger arbetslagen nuvarande läge genom att göra ”pedagogiska kartläggningar” på organisations och arbetslagsnivå. Genom kartläggningen och dess analys synliggörs vad förskolan kan utveckla.
- Rutiner för vad varje personal ska göra under en dag
- Schema över dagen som kan förstärkas genom bildstöd
- Rutiner/strukturer för olika mötesforum

3.3 Roller och ansvar i förskolan

Den reviderade läroplanen (Lofö 18) gör rollfördelningen mellan förskollärare och barnskötare tydligare och betonar särskilt förskollärarens ansvar för undervisningen. Där beskrivs förskollärares särskilda ansvar och barnskötarens avgörande roll i arbetet.

Förskollärarna har ansvar för det pedagogiska innehållet i undervisningen och att leda undervisningen på ett sådant sätt att målen och intentionerna i läroplanen uppfylls. I undervisningen medverkar även andra i arbetslaget, till exempel barnskötare, till barnens utveckling och lärande. I Skollagen (2010:800), 2 kap, 13 § står det: *”Att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen”*. Vidare står det under 2 kap, 15 § *”En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver”* Andelen behöriga förskollärare våren 2023 var 40% procent i Ludvika kommun och bestod av 108 stycken.

Heltidstjänster med förskollärarlegitimation, kommunal regi, andel (%) (N11810)

Källa: Kolada

Andelen personal med legitimation ligger lägre än liknande kommuner och alla kommuner enligt tabellen ovan.

I forskningsrapporter från 2010 och framåt belyses, att formell utbildning och kompetens ger förmåga att reflektera över uppdraget och att möta och utmana barn i deras lärande. Forskarna Sheridan, Williams och Sandberg lyfter fram att i arbetet med barnen på förskolan handlar det inte om att vara antingen ämnes- och lärandeinriktad, eller att fokusera på barns lek och sociala utveckling.

"De bärande kompetenserna i förskollärares profession manifesteras i kommunikationen och interaktionen med barn utifrån tre sammanflätande dimensioner Vad, Varför, Hur samt med en tredje dimension som innefattar interaktiv, transformativ och relationell kompetens. Den tredje dimensionen är unik inom forskning och bildar kittet mellan dimensionerna vad, varför och hur."⁵

Tillsammans skriver forskarna att dessa dimensioner speglar förskollärarkompetensens egenart och visar tydligt att förskollärare i allra högsta grad är bidragande till förskolans lärandemiljö.

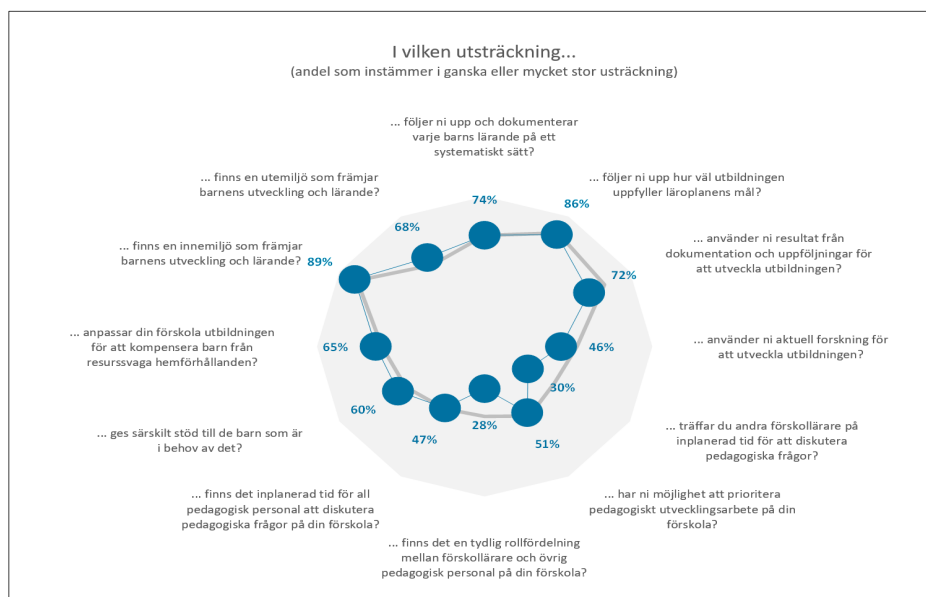
Effekten av den variation som finns gällande arbetslagens kompetens skapar på så sätt ojämlika och olikvärdiga villkor för barns omsorg, lärande och utveckling på förskolan.⁶ SKR genomförde en enkät för förskollärare i riket där man frågade kring fyra områden. Områdena var

- uppföljning av utbildningen
- förutsättningar för utvecklingsarbete-
- vilket stöd som finns och
- inne-och utemiljöernas förutsättningar för lärande.

⁵ Sheridan, Williams och Sandberg, Preschoolteaching in Sweden (2011)

⁶ En likvärdig förskola för alla barn, innebörder och indikationer, Vetenskapsrådet (2015)

Förskollärarenkät

Grå linje: Samtliga kommuner. Blå linje med brytpunkt: Ludvika kommun. Källa: Öppna jämförelser - Förskola 2022.

Analys: Under förskolans kunskapsresa kommer vi att se över förskollärares ansvar och roller samt arbeta för att ge bättre förutsättningar så att förskollärarnas situation förbättras. Enkäten visar bland annat att förskollärarna uppfattar att de tillgodoser barngruppernas behov av stöd, men att för lite tid avsätts för att utveckla det kollegiala lärandet. I kommunen finns ett avtal om 5 timmar i snitt per anställd att fördela mellan förskollärare och barnskötare utifrån kompetens och behov. Den s.k. PU-tiden (pedagogiska utvecklingstiden) är avsatt för arbete med det systematiska kvalitetsarbetet, men äts ofta upp av annat så som praktiska arbetsuppgifter. Förutom den egna PU-tiden finns avsatt tid för varje arbetslag varje vecka samt vissa kvällsmöten. Arbetsplatsträffar (APT) äger rum 1 ggr/mån. Vi avser att se över hur tidfördelningen ser ut i kommunen och hur kan vi förbättra struktur och innehåll på våra möten, så att vi upplever att vi använder tiden på ett tillfredsställande sätt. Kommunen har under året anställt en verksamhetsutvecklare som bland annat arbetat med kompetensförsörjning och varit länken mellan diverse lärosäten och deltagit på mässor för att utöka ett kontaktnätverk. Verksamhetsutvecklaren har skapat förutsättningar att mötas i grupp för de förskollärare som är mentorer ute i verksamheterna. Genom att lyfta det positiva med att arbeta inom förskolan får vi fler intresserade. Kommunen har möjlighet att till viss del kompensera för litteratur och ge tid för studier för de som studerar på egen hand ex. via VAL. I samarbete med Karlstads Universitet har vi fyra arbetsintegrerade studenter som erhåller lön under studietiden. För att öka behörigheten på förskolorna behövs satsningar ekonomiskt göras för kompetenshöjande åtgärder. En framgångsfaktor är att ta personlig kontakt med personer som redan arbetar inom vår verksamhet för att erbjuda ekonomiskt stöd och för att locka fler att studera till förskollärare.

Barnskötaren ska i sitt uppdrag i förskolan främja barns utveckling och lärande vilket innebär att vara en tydlig del i barnens läroprocesser och medverka i

undervisningen. Detta förutsätter att man som barnskötare är insatt i läroplanen, förstår sitt uppdrag och är delaktig i planering och utvärdering av utbildningen.

Rektorn har en lagreglerad befogenhet att leda och samordna det pedagogiska arbetet vid förskolan eller skolan. Rektorn har också mandat att besluta om förskolans eller skolans inre organisation och resursfördelning samt fatta de beslut och utöva det ansvar som framgår av skollagstiftningen och andra författningar. Enligt skollagen ska alla rektorer som anställs i förskolan och andra skolformer gå den obligatoriska befattningsutbildningen för rektorer. Utbildningen är en uppdragsutbildning som innehåller pedagogiskt ledarskap, grundläggande juridik, skollagskunskap, arbetsrätt och arbetsmiljöfrågor. Våren 2023 hade kommunen tio rektorer. Alla rektorer beroende på tjänstgöringsgrad har ansvar för att leda 1-4 förskolor, 25-30 anställda, 90-238 barn och deras vårdnadshavare.

Förutom det statliga ansvaret som pedagogiska ledare har de arbetsmiljöansvar, objektsansvar och budgetansvar per förskola. Samtliga rektorer har administrativt stöd i form av handläggare.

Pedagogiskt ledarskap är allt som handlar om att tolka målen samt beskriva aktiviteter för en god måloppfyllelse i relation till de nationella målen i förskolan och för att förbättra resultatet så att varje barn når så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling. Det betyder att rektor måste ha kunskap om och kompetens för att tolka uppdraget, omsätta det i undervisning, leda och styra lärprocesser, samt skapa förståelse hos medarbetarna för samband mellan insats och resultat. (från Skolinspektionsrapport).

Analys: Under året har flera av rektorerna studerat på rektorsprogrammet och fyra av dem blev klara i juni. För tre av rektorerna pågår studierna ett år till och vi har en rektor som påbörjar studierna hösten 2023. Varje rektor har ansvar för ca 25-30 medarbetare och tiden räcker inte alltid till för hela uppdraget. Det är ett dilemma att räkna till för det pedagogiska uppdraget och att leda utvecklingen för ökad måloppfyllelse. Ett arbete har gjorts för att ge bättre struktur för att leda det systematiska arbetsmiljöarbetet och för att introducera nyanställda. Detta kan i sin tur leda till att tid frigörs från rektorerna. Önskvärt scenario skulle vara att en tjänst tillsattes som kunde avlasta objektsansvaret med några av arbetsuppgifterna som ingår där.

Ett arbete har gjorts med att se över vilka dokument vi kan arbeta gemensamt med och genom att dela upp arbetsuppgifter kan tid frigöras. Ett arbete pågår tillsammans med personalavdelningen för att se över rutinerna kring medarbetarsamtal/lönesamtal. Idag har rektor ca 25-30 personal och 4 samtal med varje personal per år. Även här kommer förskolans kunskapsresa bidra till att se över rektors struktur och rutiner. Tid till att göra observationer i verksamheten ska skapas. Att vara pedagogisk ledare kräver god insyn i varje avdelnings arbete mot målen och innehållet i undervisningen.

Specialpedagogens arbete tillsammans med övriga aktörer i förskolans pedagogiska praktik, har en betydelsefull del i det gemensamma uppdraget att stödja

barn i deras lärande, utveckling och välbefinnande (Sandberg 2021). I Läroplanen för förskolan, Lpfö 18 (Skolverket 2018) framgår att förskolan särskilt ska uppmärksamma de barn i förskolan är i behov av särskilt stöd samt att alla barn har rätt till en likvärdig utbildning som är anpassad och utformad efter varje enskilt barns behov och förutsättningar. Barn som av psykiska, fysiska eller av andra skäl är i behov av särskilt stöd har rätt till det stöd som deras speciella behov kräver i förskolans verksamhet (SFS 2010:800). Specialpedagoggruppen består av fem personer som ansvarar för Ludvikas samtliga avdelningar och förskolor. Rektor är deras närmaste chef. Under hösten 2022 och våren 2023 har gruppen tillsammans med rektorer samt verksamhetschef arbetat med att ta fram en barnhälsoplan. Specialpedagogerna har arbetat fram ett material ”pedagogisk kartläggning” som arbetslaget arbetar igenom för att i sin analys komma fram till utvecklingsbehov. Kartläggningen görs på arbetslagsnivå, organisationsnivå och vid behov på individnivå. Specialpedagogerna deltar på förskolornas barnhälsoteam (BHT) som äger rum en till två gånger per avdelning och termin. BHT/handledning av arbetslag är ett tillfälle att samtala kring hur avdelningarna ska arbeta vidare för att ge alla barn det stöd som behövs för att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Övergripande barnhälsoteam genomförs också en gång i månaden på tvärprofessionell nivå. Då deltar verksamhetschef förskola, verksamhetschef IFO, barnhälsovården, barn och ungdomspsykiatri, habilitering och logoped. En rektor, specialpedagog, förskollärare eller barnskötare deltar per gång från berörd förskola. Vårdnadshavarna måste ge sitt samtycke till samverkan annars gäller sekretess. Under året har vi haft 4,5 tjänster specialpedagog som fördelat sin tid på samtliga förskolor. Hösten 2023 tillkommer 0,5%.

Lärarassistenter kan anställas vid behov av förstärkning i en barngrupp för att tillgodose behovet av särskilt stöd eller vid tillfälliga arbetsanhopningar.

Analys: Förskolläraryrket påverkar kvaliteten. Vi hade i slutet av våren 2023 108 legitimerade förskollärare i kommunens, vilket motsvarar 40 %. Målet innan utgången av år 2023 är att öka antalet till 113 st. (+5) för att nå målvärde 42 %. Angående rektors arbetssituation så har en önskan funnits om att avlastas från objektssansvaret. Detta utifrån att befogenheterna inte upplevs komma med ansvaret, något som tar mycket tid från huvuduppdraget. Förvaltningen ser ett stort behov av att avlasta rektorerna genom att en lokalansvarig anställs. Forskare vid Umeå universitet påvisar i sin forskning att närhet till chefen är viktigt för god arbetsmiljö Umeå(2018). Forskarna i rapporten visar vad som krävs för att förskolepersonalen ska kunna göra ett bra pedagogiskt arbete – och samtidigt må bra. Det handlar om ledarskap, bemanning, utbildning och

kompetensutveckling. Att fullt ut hinna genomföra medarbetarsamtal två gånger/år, lönesamtal två gånger, hälsosamtal efter tre gångers frånvaro på tre månader, att fullt ut följa rehab processens alla steg, har visat sig vara svårt att hinna med för en rektor med så många anställda. Tiden att vara pedagogisk ledare är liten i förhållande till andra uppgifter som också ingår i rektorsuppdraget.

Kollegialt lärande är ett samlingsbegrepp för olika former av strukturerat, gemensamt arbete, där kollegor tillsammans utvecklar kunskap. Det görs både genom att lära av egna och varandras erfarenheter och genom ta tillvara befintlig kunskap, till exempel aktuell forskning, inom området.

Kollegialt lärande innebär att lärare, rektorer och övriga professioner i förskola och skola själva formulerar frågeställningar, och kännetecknas av systematik, dokumentation, analys och kritisk granskning.

Vid arbete på egen hand finns det en risk att man missar viktiga aspekter av en fråga på grund av invanda och kanske omedvetna mönster. Kollegialt samarbete ger vidgade perspektiv och kan på så sätt bidra till professionellt lärande, vilket i sin tur bidrar till barns och elevers lärande och till skolutveckling.

Genom att systematiskt planera, observera, ifrågasätta och utveckla undervisning tillsammans, utvecklas en gemensam förståelse av hur det går för barnen eller eleverna, vad det beror på och vad som kan göras för att utveckla deras lärande. Dessa kollegiala processer är en förutsättning för att göra erfarenhet till beprövad erfarenhet.

För att ett kollegialt lärande ska ske, och bli någonting mer än samarbete, är flera faktorer viktiga. Det behövs strukturer i organisationen som gör arbetet möjligt. (skolverket)

Analys: I analysen av SKRs enkät synliggörs att förskollärarna i Ludvika kommun upplever sig ha för lite tid för kollegialt lärande. Att de använder aktuell forskning i lägre utsträckning än övriga kommuner, att de mer sällan träffar andra förskollärare för att diskutera pedagogiska frågor, att det inte finns en tydlig rollfördelning mellan förskollärare och annan pedagogisk personal samt att det finns mindre tid inplanerat för att diskutera pedagogiska frågor på förskolorna. Hur de olika förskolorna organiserar pedagogiska diskussioner och tid för reflektioner i arbetslagen varierar. Förutsättningarna från förskola till förskola kan variera men i vårt arbete med att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet kommer det finnas möjligheter att se över detta. På mötena i rektorsgruppen vill vi öka de pedagogiska diskussionerna och använda mindre tid till att lösa en del praktiska arbetsuppgifter. Ludvika har en tydligt lägre andel av legitimerade förskollärare än såväl liknande kommuner som riket som helhet, vilket har en negativ påverkan på utbildningens kvalitet. För att ge våra barn en hög kvalitet på sitt lärande i förskolan och för att kunna genomföra uppdragen i Läroplan för förskolan, behöver förvaltningen höja andelen förskollärare. För

att göra det måste förvaltningen erbjuda; uppdaterade och relevanta arbetsverktyg, jämförbar god lön, god arbetsmiljö, bra anställningsförmåner och bra möjligheter till egen utveckling i yrket. Gällande kompetensutvecklings så har Högskolan Dalarna varit det lärosäte som länge försett oss med nyexaminerade förskollärare. Men för ett par år sedan tappade de examinationsrätten på förskollärarprogrammet. Det innebär att efter den kull som tar examen i januari 2024 är den sista på några år. Om de kommer igång med sin utbildning igen är det tidigast hösten 2024, vilket då innebär att vi får vänta till januari 2027 innan vi får nästa omgång med utexaminerade förskollärare från Högskolan Dalarna.

Utifrån det har vi behövt tänka på andra sätt för att få in fler och höja vår behörighet. Vi har 4 st. som läser arbetsintegrerad utbildning mot Karlstad universitet. Det innebär att de läser på 75 % och arbetar i våra verksamheter på 50 %. Vi har 4 st. av vår egen tillsvidareanställd personal som läser mot VAL, det innebär att om man tidigare har ett antal högskolepoäng och en lång erfarenhet inom yrket kan läsa en kortare version av utbildningen. Man validerar alltså av kurser mot tidigare utbildning och erfarenhet och får sin examen efter ca 1,5 år. Det här är en möjlighet vi skulle vilja erbjuda fler. Vi har många duktiga pedagoger hos oss, en del som tidigare påbörjat sin utbildning till förskollärare men av någon anledning inte slutfört den. Det kan i vissa fall handla om enstaka kurser för att få sin behörighet och legitimation. Sedan har vi också de som aldrig läst på högskola men som gärna skulle vilja om de fick ekonomiskt stöd från oss. Enligt tidigare avtal så stöder vi: *Av förvaltningen prioriterad och initierad högskoleutbildning*. Eftersom det står i ett av våra koncernmål att vi ska höja andelen utbildad personal i förskolan så ser vi det som viktigt att kunna ge ett gott stöd till de som vi vill satsa på, i vårt fall de som vill läsa till förskollärare.

Genom att skapa kontakt med andra lärosäten har vi fått tillstånd att erbjuda VFU till de studenter som nu är bosatta i vår kommun men som läser på annan ort. Givetvis hoppas vi att de vill stanna kvar och arbeta hos oss efter avslutad utbildning. Det är viktigt att vi fortsätter att visa upp oss som en attraktiv arbetsgivare på Universitet- och högskolemässor. Dels genom att kunna erbjuda VFU av hög kvalitet med utbildade handledare, men också för att visa upp för studenterna att vi finns. Totalt har vi just nu 21 anställda som inom de närmaste tre åren kommer att ha genomfört någon form av utbildning till förskollärare. Under året som gått har det också gjorts en rekryteringsresa till Utrecht i Nederländerna. Resan genomfördes via Samarkand och i samarbete med Hitachi och Region Dalarna. Av de som besökte vår monter och lyssnade på vår presentation så räknar vi med att 3 st. utbildade pedagoger kommer att flytta till oss och få en anställning. Vi har under tidigare resor också skapat kontakt med pedagoger som nu arbetar hos oss.

För att ge ett gott stöd till nyutexaminerade förskollärare och lärare i Ludvika kommun har vi arbetat organiserat kring introduktion och mentorskap sedan 2015. Under perioden erbjuds en personlig mentor, verksamhetsbesök, föreläsningar och informationsträffar.

Förutom de som studerar mot förskollärare har vi personal som helt saknar utbildning för arbete inom förskola, en del saknar också gymnasieutbildning. För

att även stötta den kategorin så genomför vi under 2023 en satsning tillsammans med VBU. Det är en validandutbildning som motsvarar den barnskötarutbildning som de under några års tid genomfört som en lärlingsutbildning. Denna satsning har lett till att vi har fått 17 st. tillsvidareanställda utbildade barnskötare.

Även till lärlingsutbildningen har vi ett samarbete med VBU genom att vi tar emot deras studenter på våra förskolor genom hela utbildningen.

3.4 Digitalisering

Skolhuvudmän och skolledare har ett särskilt ansvar för att digitaliseringen i förskola och skola bidrar till ökad kvalitet i undervisningen. Den som är ansvarig för digitaliseringsfrågorna på skolhuvudmannanivå ska ha kunskap om den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet och den utveckling som sker kopplat till den. Under året har alla rektorer på förskola och skola deltagit i en kompetenshöjande insats som ska leda till en tydligare digitaliseringsstrategi inom förvaltningen.

<https://www.spsm.se/stod/specialpedagogiskt-stod/digitalt-larande/roller-och-ansvar/>

Förskolorna har förutom datorer utrustats med clevertouch och crometablets och viss kompetensutveckling har ägt rum. Förskolorna använder sig av digital lärplattform för planering, reflektion/analys och i samarbete med vårdnadshavare i utvecklingssamtalet.

Analys: Förskolorna har under senare år utvecklats till viss del när det gäller användandet av digitala verktyg i undervisningen. Det varierar mellan förskolorna. Det finns personer i verksamheterna som är mer eller mindre intresserade av användandet av digitala verktyg i undervisningen. I och med Covid 19 förändrades användandet på så vis för många i och med att kunna ha exempelvis digitala möten. Under året har vi haft gemensam kompetensutveckling inom förvaltningen och tillsammans med Smedjebackens kommun. En övergripande vision, handlingsplan ska skapas för att utveckla det digitala arbetssättet för rektorer och personal. Detta kan leda till förbättrad kvalitet i undervisningen om det används på bästa sätt. Man kan utgå från frågorna Hur, vad och varför går vi vidare för att nå målen i den nationella digitaliseringsstrategin och förvaltningens vision ur ett 1-16 perspektiv. Svenska barnläkarföreningen har i ett remissvar lyft fram att Alltmer forskning pekar mot att det sannolikt är felaktigt att påbörja digitaliseringen i småbarnsåldern. Såväl den amerikanska barnläkarakademin, som WHO och norska folkhälsoinstitutet rekommenderar att barn under två år överhuvudtaget inte skall exponeras för skärmar, och att det skall begränsas till högst 1–2 timmar per dag under hela förskoletiden. Med tanke på att i stort sett alla barn i dag har tillgång till skärmar när de inte är på förskolan så talar detta för att förskolan bör vara helt skärmfri. Barnläkarföreningen beskriver sammanfattningsvis att Skolverkets strategi inte är baserad på vare sig beprövad erfarenhet eller vetenskaplig grund, vilket innebär att det de facto bryter mot Skollagen (2010:800). De skriver vidare att skolan ska vara digitaliserad för att

komplettera kunskapsinhämtningen, men det får inte ske på bekostnad av lärarundervisning, bokläsande och handskrift. I praktiken innebär det att digitala hjälpmedel helt bör utgå i förskolan och användningen i låg- och mellanstadiet begränsas. Det finns inga bevis för att digitalisering av förskolan leder till en förbättrad kunskapsinhämtning, hållbar och demokratisk utveckling (Utbildningsdepartementet ang. U2022/03951). Förvaltningen och rektorerna har ett fortsatt arbete att göra med att hitta en strategi gällande digitaliseringen som alla vill arbeta efter. Vi behöver även planera för kompetenshöjande insatser för personal och utrusta personalen med digitala verktyg som motsvarar de behov som finns.

3.5 Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och resultatstyrningen

Processkvalitet/resultatqualitet

Förskolans kvalitet ska kontinuerligt och systematiskt dokumenteras, följas upp, utvärderas och utvecklas. **Syftet** med utvärderingen är att få kunskap om hur **förskolans kvalitet**, det vill säga verksamhetens **organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas** så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.

Vi har skapat en struktur och rutiner för vårt löpande arbete. Förskolans årshjul utgår från frågorna i cirkeln ovan. Förutom att arbetslagen planerar utbildningen utifrån målen i Läroplanen och utifrån barngruppernas intressen, görs under läsåret två till tre självskattningar som mynnar ut i en större utvärdering.

Vi har IT- system som stöd i vårt systematiska arbete. I lärplattformen Unikum följs personalens pedagogiska planeringar, lärloggar och barngruppens utveckling. All personal ska vara väl förtrogen med lärplattformen Unikum - både för planering, kommunikation kring undervisningen och för reflektion och analys.

Frågeställning att beakta:

- Hur arbetslaget har arbetat med de olika delarna i Unikum.
- Hur verksamheten har bidragit till barnens utveckling och lärande.
- Verksamhetens måluppfyllelse inom läroplanernas övergripande mål och riktlinjer, t ex normer, värden, ansvar och inflytande.
- Hur vi har organiserat undervisningen, vilka arbetssätt och arbetsformer vi har använt i undervisningen, förhållningssätt och lärandeklimat t.ex. bemötande och förväntningar, tillit, trygghet, delaktighet, nyfikenhet.
- Hur vi har tagit hänsyn till vetenskap och beprövad erfarenhet.
- Dokumentation av vad genomförda utvecklingsinsatser lett till.

3.6 Resultatuppföljningar och verksamhetsbeskrivningar

Tillsammans i rektorsgruppen planeras de större uppföljningarna som äger rum i verksamheterna i slutet på varje termin. Utvärderingarna mynnar ut i en kvalitetsrapport med en beskrivning över hur väl man svarat mot målen och vilka nya mål verksamheten ska ha följande läsår. I rektorsgruppen genomförs uppföljning av respektive rektors kvalitetsrapport i s.k. kvalitetsdialoger varje hösttermin i augusti-september. Kvalitetsdialogerna innehåller:

- uppföljning och analys av resultat
- planering och utveckling/förbättring av verksamheten
- identifiering av eventuella behov av stöd från verksamhetschef och huvudman

3.7 Planering för bedömning för lärande – pedagogiska planeringar

Undervisningen planeras av personalen utifrån barngruppernas intressen. Personalen bedömer, analyserar och reflekterar över sitt arbete och utvärderar om en progression skett över tid när det gäller barngruppernas ökade kunskaper. ”Här är du, dit ska du och så här kan du och vi göra för att du ska komma dit.”

I Unikum kan vårdnadshavare följa avdelningens arbete och vid utvecklingssamtalet som sker minst en gång per år samtalar förskola och hem kring utbildningen och det enskilda barnets utveckling.

3.8 Värdegrundsarbete / förhållningssätt

Varje förskola har utformat sin egen plan mot kränkande behandling och den revideras varje år. Alla kränkingsanmälningar meddelas till huvudman som i sin tur informerar nämnden.

Analys: All personal i förskola/skola har deltagit i skolverkets riktade insatser för ökad måluppfyllelse för flerspråkiga barn. Förutom det som står i våra styrdokument har vi i projektet diskuterat fram en gemensam värdegrund och en guide för hur vi tar emot våra barn på bästa sätt. Projektet innehöll även kompetensutveckling i hur man kan arbeta språk och kunskapsutvecklande. Det har utmynnat i ett förhållningssätt med språket i fokus genom hela dagen i våra verksamheter.

4 Resultatredovisning

Målområde:

"I våra förskolor skapar pedagogerna en pedagogisk miljö som bygger på god värdegrund, social hållbarhet och tillgänglig lärmiljö."

Resultat

Värdegrundsarbetet är framträdande i de olika förskolornas kvalitetsrapporter både när det gäller bemötande, förhållningssätt, innehåll i planeringar för både rutinsituationer och temaarbeten samt vid utformning av den fysiska miljön. I utvärderingarna lyfter personalen fram vikten av trygga relationer och ett respektfullt, flexibelt och positivt förhållningssätt mot både barn, vårdnadshavare och kollegor. Tillgängligheten ökar genom tydliga rutiner samt ett medvetet arbete med bildstöd och annan tydliggörande pedagogik. Pedagogerna försöker skapa en miljö där barnen känner sig trygga, blir bekräftade, uppmärksammade, känner sig viktiga och bygger en tro på sig själva. Flera avdelningar har arbetat med att sätta ord på barnens känslor och försöka skapa ett klimat där alla känslor ska vara tillåtna. Detta har gjorts genom filmer, diskussioner, drama och en närvaro av pedagogerna. Pedagogerna har genom medvetna val delat in barnen i mindre grupper för att alla barn ska bli sedda och hörda. Flera pedagoger beskriver sitt arbete med att stötta barnen i konfliktsituationer. Genom att bygga relationer med barnen och vara lyhörda och närvarande kan de ge varje barn stöd på rätt sätt. Man beskriver att miljön används som ett sätt att möta upp barnens intressen och olikheter och pedagogerna beskriver det som att miljön ständigt är i förändring. De allra flesta avdelningar nämner bildstöd som en viktig faktor vad gäller tillgänglig lärmiljö.

Målområde:

"I våra förskolor stimulerar och utmanar pedagogerna barnens språk och kommunikation."

Resultat

Arbetet med att stimulera barnen i språk och kommunikation har varit ett stort fokusområde på förskolorna under året. Kunskaperna bland personalen har ökat genom utbildning i att ha ett språk och kunskapsutvecklande arbetssätt. På ett par mångkulturella förskolor, har ett arbete pågått med att utveckla ett interkulturellt förhållningssätt vilket har genomsyrat verksamheten under året. Nya kunskaper kring barns språkutveckling med fokus på flerspråkiga barn har lett

till en utveckling när det gäller t ex arbete med transspråkande. Pedagogerna beskriver sitt språkliga arbete med att de talar tydligt och med ett nyanserat språk. De samtalar bland annat i samlingar, vid matbordet, i hallen, vid omsorgssituationer och vid de spontana diskussionerna som uppstår. De uppmuntrar barnen att lyssna på varandra och att alla ska få prata färdigt. Språket stimuleras även genom sång, dans, drama, boksamtal, lek, utflykter och skapande. Matsituationen är ett bra tillfälle för samtal i mindre grupp och pedagogerna använder sig av den för att fånga upp händelser under dagen eller prata om gemensamma saker. Rim och ramsor används mycket i olika åldrar. Även högläsning, flanosagor och polyglutt används för att stimulera och utveckla språket. Medvetenheten hos pedagogerna är hög om hur viktigt det är med ett starkt första språk för att lära sig ett andraspråk. Med en del av de större barnen har man arbetat medvetet för att alla barn ska våga prata och få talutrymme. Man har också fångat upp barnens intresse för skriftspråk.

Målområde:

"I våra förskolor stimulerar och utmanar pedagogerna barnens matematiska utveckling."

Resultat

Självskattningen som personalen gör visar att de utmanar barngrupperna matematiskt både genom spontan och planerad undervisning. Det flera avdelningar dock reflekterar över är att det ofta handlar om efterhandsbedömningar och att det skulle behövas mer fokus på matematik från början, i planeringarna varav detta är ett utvecklingsområde. Pedagogerna använder matematiska begrepp i vardagen genom att man räknar, jämför, problematiserar m.m. Man använder aktiviteter och rutinsituationer för att naturligt få in matematiska samtal och användande av matematiska begrepp. I olika undervisningssituationer och med hjälp av digitala verktyg, ex blue-bot, får barnen möjlighet att tänka i flera olika steg, räkna, träna lägesord osv.

Trots att vi inte haft matematik som ett prioriterat område och att det nu är länge sedan vi hade någon kompetensutveckling om detta sker mycket matematikundervisning i förskolorna. Medvetenheten och kunskaperna hos personalen är stor, men vi måste påminna oss om att emellanåt prata om vår matematikundervisning vid de reflektionstillfällen vi har, för att kunna vidareutveckla arbetet ytterligare.

Målområde:

"I våra förskolor stimulerar och utmanar pedagogerna barnens intresse för naturvetenskap och teknik."

Resultat

Självskattningarna visar att avdelningar har arbetat med att utveckla och stimulera barnens intresse för naturvetenskap och teknik. Det finns en hög måluppfyllelse när det gäller att agera medforskare och delta nyfiket i barnens lek och upptäckande i naturen. Någon avdelning har haft ett långt temaarbete med både

analog och digital programmering. Förvaltningen har satsat på kompetenshöjningar genom kurser inom NTA. Tema vatten och ljus är exempel på de teman som använts i olika åldrar. Programmering har använts i viss mån med de äldre barnen och då som verktyg i olika aktiviteter. Material på avdelningarna bjuder in till eget utforskande i barnens lek, ex byggmaterial, magneter osv. Pedagogernas analys visar att det här är ett målområde som får mindre fokus och som kan utvecklas. Det finns stort intresse i verksamheterna att vidareutbildas i hur man använder de NTA lådor som man ej har haft utbildning i.

Målområde:

„I våra förskolor stimulerar och stärker pedagogerna barnens intresse för lek och för att erövra nya kunskaper och färdigheter.”

Resultat

Det finns ett stort fokus hos förskolorna när det gäller att stimulera och stärka barnens intresse för lek och för att erövra nya kunskaper och färdigheter. Pedagogerna uppmuntrar barnen att leka tillsammans. De försöker vara närvarande för att kunna stötta när det behövs. De fångar upp barnens intressen och skapar lekmiljöer som passar. Man strävar efter att alla barn ska känna sig inkluderade i leken. För att alla barn ska få det som de behöver delas barnen ibland in i mindre grupper. Vissa avdelningar har valt avdelningar där barnen kan välja olika aktiviteter. En del gånger får barnen välja själva och ibland väljer pedagogerna. Barnen lär sig på detta sätt att leka med olika barn och de vågar prova nya saker. Pedagogerna försöker skapa en trygg miljö där barnen ska våga ställa frågor om de inte förstår, får tid till att försöka själva och en tro på att de klarar nya saker. Pedagogerna värnar om möjlighet till lek. De växlar mellan att delta i leken och finnas med som stöd där barnen får möjlighet att utforska själva i sin lek och relationer. Genom att finnas med i barnens lek kan pedagogerna stötta, ge alternativ/förslag för att utveckla leken. Miljö och material utvecklas utifrån barnens lek. En utveckling som lyfts är färdiga leklådor för att kunna stimulera leken än mer och göra snabbare förändringar i miljön. Vissa avdelningar har påbörjat detta. På förskolorna har barnen goda förutsättningar för att få möjlighet till lek i varierade former och i olika konstellationer och på så vis kunna utveckla en rad olika färdigheter och förmågor. Tankar finns hos vissa pedagoger att de är bättre på att ta vara på leksituationer inomhus än de är när de vistas utomhus. Trots att våra gårdar skulle behöva rustas upp och kompletteras med ny utrustning, kan vi bli bättre på att planera för lek och aktivitet utomhus och kanske använda oss av material som vi annars bara använder inomhus.

Analys: Utvärderingarna innehåller personalens beskrivning av hur de arbetar kring målen i läroplanen inom de fem målområdena. I vårt pågående arbete med att förbättra vårt systematiska kvalitetsarbete kommer rektorernas utvecklingsbesök bidra till att de kommer närmare undervisningen och blir mer delaktiga i vilka mål man arbetar mot, och vilka mål som vi arbetar mindre med och som vi behöver utveckla. I utvärderingarna beskrivs mest på vilket sätt per-

sonalen arbetat och mindre vad barngrupperna lärt sig genom den planerade eller den spontana undervisningen. Frågor kring undervisning att ställa sig och som huvudman kan använda i exempelvis kvalitetsdialogerna.

Hur planeras och organiseras undervisningen med utgångspunkt i läroplanens mål?
Finns det en pedagogisk planering med mål, syfte, reflektion för undervisningen?
Finns det någon analys av hur den undervisning/utbildning som erbjudits barnen har lett till ett förändrat kunnande?
Finns det en plan för hur förskolan arbetar med målen i läroplanen?
Hur ser uppföljningen ut över hur förskolan har arbetat med samtliga läroplansmål.

5 Barns delaktighet och inflytande

I förskolan läggs grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ligger till grund för utformningen av miljön och planeringen av verksamheten. Ord som delaktighet och inflytande diskuteras, fokuseras och synliggörs i varierad grad på våra förskolor. Samtliga förskolor har under året upprättat en plan mot kränkande behandling och diskriminering.

5.1 Förskola och hem

Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen. Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjligheter till inflytande. Utöver den dagliga kontakten har alla vårdnadshavare tillgång till Unikum, förskolornas pedagogiska verktyg för planeringar och dokument på organisations- grupp- och individnivå.

6. Enkäter

En del i det systematiska kvalitetsarbetet är att samla in enkätsvar. Skickades ut digitalt till barn, vårdnadshavare och personal.

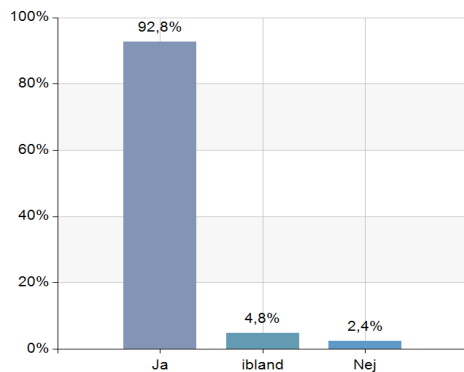
Svarsfrekvensen varierar och det är ofta svårt att skapa frågor som är helt tydliga. I bland saknas bakgrundskunskap som gör att man ibland har svårt att utläsa kvaliteten.

Nedan redovisas en sammanställning av ett urval av enkätsvar.

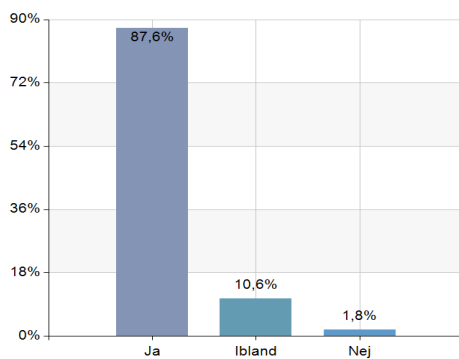
Barnenkäterna

Ca 500 barn har svarat på enkäten (de äldre barnen). 97,6% svarar att de tycker om att vara på förskolan och 98,2% har någon att leka med. 98,2% tycker att de lär sig saker på förskolan och 89,2% anser att de har inflytande när det gäller att få välja vad man ska göra på förskolan.

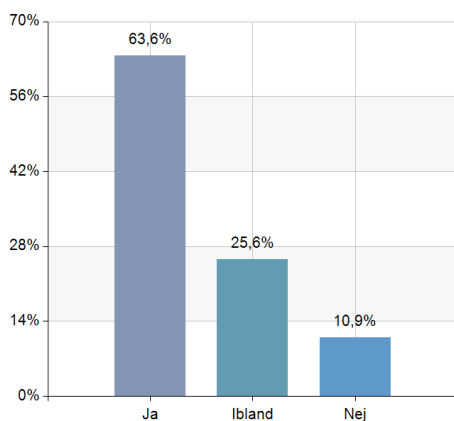
Tycker du om att vara på förskolan?

Lär du dig nya saker på förskolan?

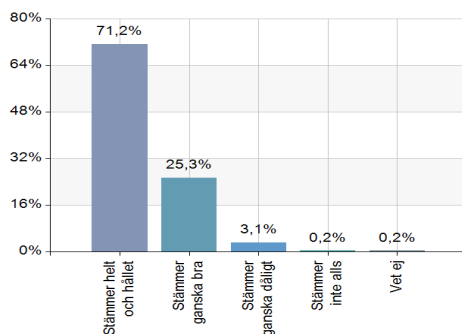
Får du välja vad ni ska göra på förskolan?

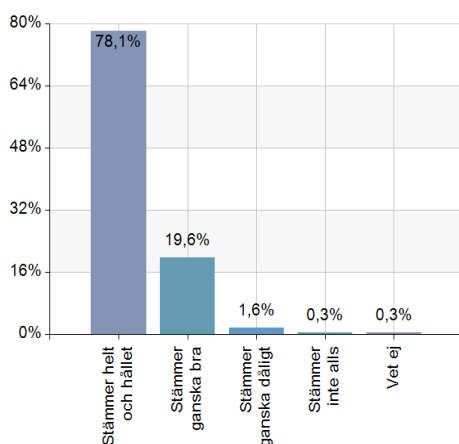
Vårdnadshavare

189 vårdnadshavare har besvarat enkäten. 99% tycker att förskolan lyckas att skapa en positiv stämning för barnen och 98,9% anser att förskolan lyckas med att se till att alla barn trivs inom utbildningen. 98,4% anser att förskolans undervisning förmedlar vikten av att ha ett respektfullt sätt mot varandra.

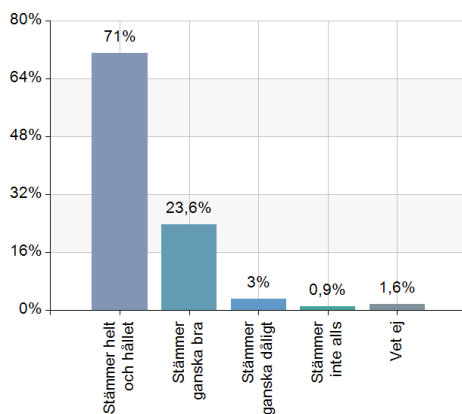
Som vårdnadshavare är jag nöjd med personalens bemötande på förskolan?

Jag upplever att mitt barn trivs på förskolan?

Jag upplever att förskolan erbjuder en bra undervisningsmiljö?

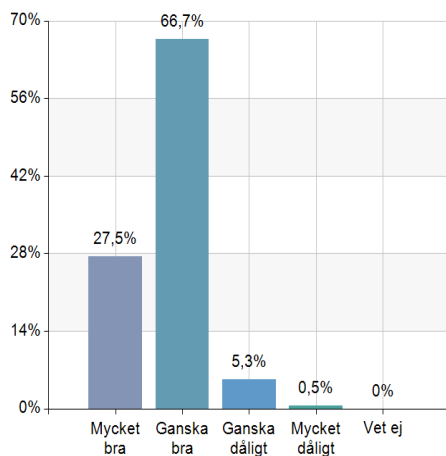

Personal

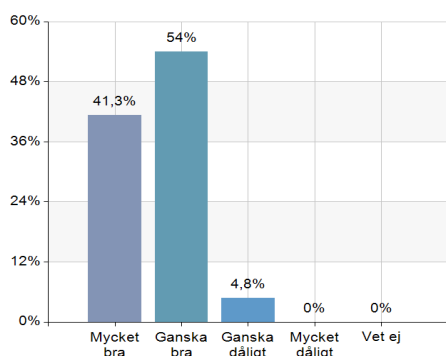
189 st. har svarat på enkäten. 94,2% tycker att förskolan lyckas med att erbjuda en stimulerande miljö för barnen och 95,3% tycker att de lyckas väl med att lyfta undervisningssituationer i de dagliga rutinerna. 95,4% bedömer att förskolan lyckas väl kring undervisning kring det svenska språket och 35,4% bedömer att mycket bra eller ganska bra. Enkätsvaren visar att 32,8% tycker att det saknas

resurser vid extraordinärt stödbehov och 93,7% anser att man arbetar förebyggande med konflikter på förskolan. 99% tycker att förskolan skapar en utbildning där barnen har roligt.

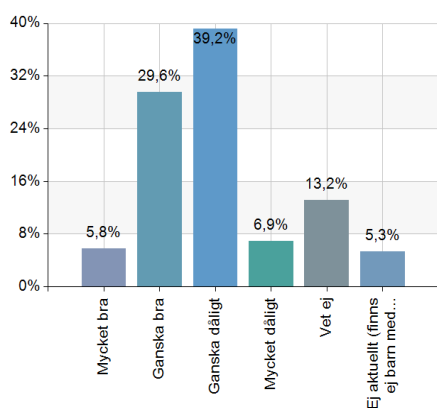
Hur väl lyckas förskolan erbjuda barnen en stimulerande miljö?

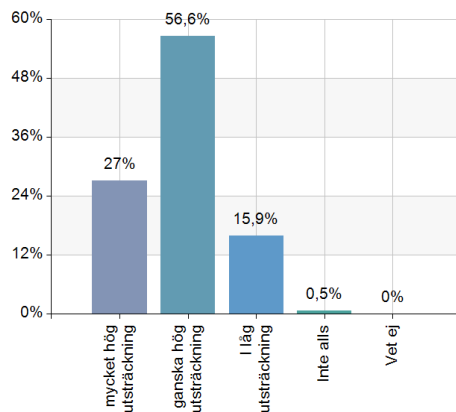
Hur väl lyckas förskolan lyfta undervisningssituationerna i de dagliga rutinerna?

Hur bedömer du undervisningen kring området annat modersmål än svenska?

I vilken utsträckning får barnen individuell uppmärksamhet på förskolan?

Analys: Barngrupperna är i stort sett nöjda. Ibland får de ej leka ifred och blir störda. Vi känner till lokalerna som är trånga med på vissa ställen små rum. Vi delar i mindre barngrupper och fortsätter arbetet med att minska barngrupperna. Vårdnadshavare saknar ibland tillräckligt med information om undervisningen och vi avser att öka tillfällena för information. Varje förskola analyserar sina respektive enkäter för att se vad som kan utvecklas för att öka nöjdheten. Förskolan har inte modersmålsstöd på samma sätt som i grundskolan vilket kan förklara att man upplever att stöd ej ges. Vi behöver kompetensutveckla oss mer i hur man arbetar kompensande kring barn som är flerspråkiga. Undervisningen kommer att hamna mer i fokus under vårt arbete med att förbättra systematiken.

7. Förbättringsåtgärder från föregående verksamhetsplan. Läsåret 2021/2022

Åtgärd	Resultat/effekt/vad det har lett till
Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad vi gör, varför och vad det leder till. Förskolan ska följa varje barns utveckling och vilket lärande verksamhetens innehåll bidragit till. Avsikten med kvalitetsarbetet är att utvärdera i vilken mån förskolan lyckas med att skapa förutsättningar för barnens lärande. Förvaltningen behöver se över vilka metoder och indikatorer vi använder för att mäta kvaliteten i förskolan.	Verksamhetsårets diskussioner har lett fram till ett beslut att se över förskolans systematiska kvalitetsarbete och påbörjat förbättringar. I slutet av vårterminen 2023 startades ett arbete som vi kallar förskolans Kunskapsresa.
Mindre barngrupper och högre personaltäthet Statistiken visar att Ludvika under verksamhetsåret ännu inte nått Riktlinjen för barngruppernas storlek i Ludvika kommun. Antalet barn i barngrupperna kan direkt sättas i relation till förskolans kvalitet och måluppfyllelse. Den politiska målsättningen med 15 barn i barngrupperna måste börja aktualiseras under året. En utökad budget för förskolebarnen skulle omgående och på sikt kunna leda till bättre resultat för våra barn och elever om pengarna omsätts i mindre barngrupper och högre personaltäthet.	En viss minskning av antalet barn per grupp inleddes på några förskolor som fick en möjlighet att dra ner antalet något. Från hösten 2023 har tre förskolor minskat sina barngrupper fullt ut till 15 barn i snitt. Dess förskolor är Ludvika Gärd, Lyckan och Björkås förskola.

Likvärdighet och högre måluppfyllelse Förskollärare ansvarar för de målstyrda processerna. Andelen utbildade legitimerade förskollärare inom förskolan är en direkt mätbar kvalitets- indikation för resultaten på förskolan. Det är huvudmannen som har ansvar för att se till att det finns förskollärare som ansvarar för undervisningen i sådan omfattning att de nationella målen nås. Satsning på god arbetsmiljö och bra förutsättningar krävs för att nå högre kvalitet och högre måluppfyllelse, likvärdig förskola för alla barn. Förvaltningen ser ett behov av att utöka den specialpedagogiska kompetensen. Samt att se över det förebyggande och främjande arbetet och arbetet med tillgängliga lärmiljöer.	Pågående kompetenshöjande åtgärder som ska fortsätta. Förutom de fyra som läser den arbetsintegrerade utbildningen finns det flera som studerar på egen hand. Förvaltningen stödjer de som på egen hand vill studera med visst antal lediga dagar för studier samt hjälp med litteraturkostnader.
Digital kompetens Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Förskolan har en brist på adekvata verktyg. Personalen bör ha ett eget arbetsverktyg samt att förskolorna bör vara utrustade för den tid de utbildar i. Avsaknad av både verktyg och kompetens är en stor brist i måluppfyllnad.	Det varierar hur vi använder de digitala verktygen i undervisningen på förskolorna. Personalen använder plattformen Unikum som planerings och utvärderingsverktyg. Kompetens och intresse varierar i chefsgruppen. Tillsammans har vi påbörjat en riktlinje för hur vi ska arbeta i förvaltningen för att ha tydliga mål
Språk och kunskapsutvecklande arbetssätt Tydliggörande pedagogik, verktyg för all personal i arbetet med kommunikation och språkutveckling. Utöka varje medarbetares kompetens och medvetenhet kring språk och kunskapsutvecklande arbetssätt inom ramen för SRI, Skolverkets riktade insatser som påbörjas för all undervisande personal under våren 2022	Utveckling har skett när det gäller hur vi tar emot flerspråkiga barn i verksamheterna. Vi har ökat kompetensen i hur vi har ett språk och kunskapsutvecklande arbetssätt. I och med SRI projekten har vi ökat kompetensen hos all ordinarie personal.
Kompetenshöjande insatser i samarbete med Högskolor och Universitet I samarbete med Karlstads Universitet inleder vi en arbetsplats integrerad förskollärarutbildning under nästa läsår. Vi startar upp HT 2022 med fem utbildningsplatser, så kallad API arbetsplatsintegrerad förskollärarutbildning mot Karlstad universitet, då studenterna arbetar 50 % och studerar 75 %.	Flera kompetenshöjande åtgärder har pågått både mot förskollärare och barnskötare.
Värdegrundsarbete, förskolans demokratiuppdrag Demokratiuppdraget, målområde normer och värden, dvs. alla barns rätt till en säker, rolig och trygg utbildning är grunden i arbetet på förskolan. Fortsatt arbete med värdegrund planeras inför nästa läsår. Även kommunens arbete med framtagandet av värdegrund kommer att genomsyra kommande utbildningsår. Förvaltningen behöver se över sin organisation av Barnhälsa så att det blir attraktivt att arbeta i Ludvika kommun och de specialpedagoger som idag arbetar i kommunen stannar kvar. Förvaltningen behöver även se över det förebyggande och främjande arbetet samt arbetet med en likvärdig förskola. Samt fortsatt arbete med tillgänglig lärmiljö	En barnhälsoplan har skapats och ska ge vägledning i hur vi vill arbeta förebyggande och främjande för ökad likvärdighet

Rektorer som pedagogiska ledare Ge förutsättningar för rektorer att arbeta med skollagsuppdraget, arbeta fram ett tydligare chefstöd till rektor vid rektorsutbildning samt för att avlasta en del frågor, t.ex. byggnationer och renoveringar av lokaler. Minska antalet medarbetare.	Rektorernas förutsättning har inte förändrats. Vi försöker se över vilka arbetsuppgifter vi kan göra tillsammans och delge varandra för att undvika att fler gör samma sak
--	--

6 Verksamhetsplan - Förbättringsåtgärder för läsåret 2023/2024

Mål	Syfte	Aktiviteter
Förbättra det systematiska kvalitetsarbetet	Leda till bättre och bättre undervisning	Samarbete med Successful school för ökad tydlighet och likvärdighet
Utveckla digitala arbetssätt så att det blir en naturlig del i verksamheten samt utöka antalet digitala verktyg	Dokumentera vår undervisning digitalt. vinster: Yrkesstoltheten ökar. Stressen minskar. * Delaktigheten ökar. Pedagogerna får ökad kunskap i verktyget och SKA-arbetet. Rektorerna får en samsyn så att vi motiverar och handleder pedagogerna på ett bra sätt. Införa google drive för all personal	Under insatsen med ATEA för alla rektorer beslutades att alla arbetslag gör minst tre planeringar med tillhörande reflektion och analys i verktyget Unikum under ett verksamhetsår. Alla pedagoger är delaktiga i det arbetet. Verksamhetschef utreder förutsättningar att öka andelen digitala verktyg av god kvalitet.
Ett Språk och kunskapsutvecklande förhållningssätt ska genomsyra all undervisning.	De ökade kunskaperna som vi fått via SRI projektet lever vidare och ny personal informeras om vikten av att tillämpa förhållningssättet.	Få in i befintliga strukturer, ta tillvara på lärledarnas tillskansade kompetens för att utveckla arbetet kopplat till varje förskolas behov.
Utveckla förutsättningar för att organisera det kollegiala lärandet	Genom pedagogiska diskussioner utvecklas utbildningen för högre målfyllelse	Se över organisation/PUT tider/roller och ansvar
Huvudmannen behöver arbeta aktivt med adekvata insatser för att stärka förutsättningarna för en undervisning av god kvalitet utifrån en väl underbyggd uppfattning om vad som orsakar de behov huvudmannens olika förskolor har samt utifrån de behov	Ökade kunskaper om varje förskolas unika förutsättningar	En del av SKA -dokumentation - ha kvalitetsdialoger - ekonomiska förutsättningar - rekryteringar - ansvar och roller

förskolorna har av legitimerade förskollärare		
Öka andelen förskollärare och andelen utbildade barnskötare	Ökad kompetens	Sammanställa pågående insatser och skapa en tydligare plan för kompetensutveckling för framtida behov
Mindre barngrupper och högre personaltäthet Fortsätta att följa Riktlinjen för 15 barn/ avd genom att minska barn- gruppernas storlek i Ludvika kom- mun.	Antalet barn i barngrupperna kan direkt sättas i relation till förskolans kvalitet och måluppfyllelse. Den politiska mål- sättningen med 15 barn i barngrupperna börjar aktualiseras hösten 2023 och ska fortsätta. En utökad budget för försko- lebarnen skulle omgående och på sikt kunna leda till bättre resultat för våra barn och elever om pengarna omsätts i mindre barngrupper och högre perso- naltäthet	Följa planen